
So petnajstletniki in petnajstletnice, ki obiskujejo zasebne šole, zaradi tega uspešnejši?

Izsledki raziskave PISA 2009 o bralni pismenosti petnajstletnikov in petnajstletnic in PISA 2012 o matematični pismenosti v državah članicah OECD in partnericah so naslednji:

1. **Petnajstletniki in petnajstletnice, ki obiskujejo zasebne šole, so na preizkusu PISA 2009 dosegli višje rezultate od vrstnikov in vrstnic v javnih šolah.**

VENDAR...

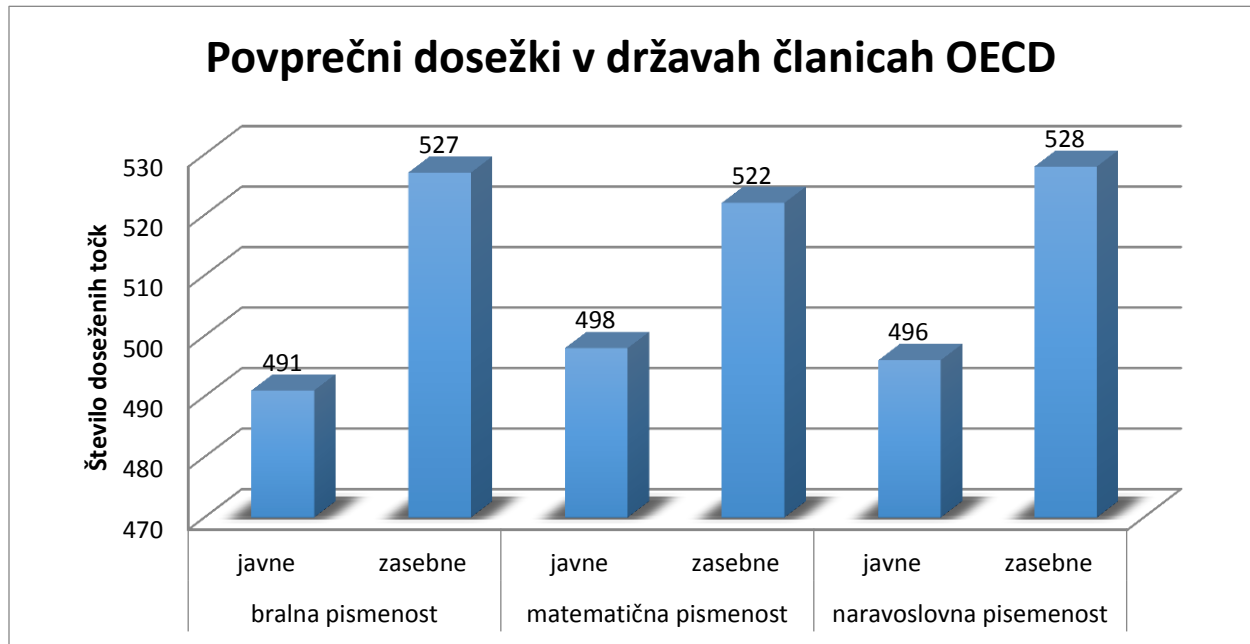
2. Če v primerjavah dosežkov petnajstletnikov in petnajstletnic **upoštevamo tudi njihovo ekonomsko, socialno in kulturno ozadje**, potem so **petnajstletniki in petnajstletnice v javnih in zasebnih šolah enako uspešni.**
3. V državah, kjer so zasebne šole v večji meri financirane s strani države, so manjše ekonomske, socialne in kulturne razlike med petnajstletniki in petnajstletnicami v javnih in tistimi v zasebnih šolah.
4. Dosežki petnajstletnikov in petnajstletnic v raziskavi PISA 2009 ne kažejo povezave med deležem zasebnih šol v neki državi in uspešnostjo njenega šolskega sistema.

Zasebne šole vodijo nevladne organizacije, denimo Cerkev, sindikati ali druge zasebne ustanove. OECD jih deli v dve skupini glede na to, ali so pretežno finančno odvisne ali pretežno finančno neodvisne od države.

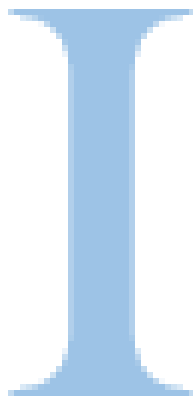
Pretežno finančno neodvisne zasebne šole prejmejo od države za svoje delovanje manj kot 50 % vseh svojih finančnih sredstev, pri pretežno **finančno odvisnih zasebnih šolah** pa je ta delež nad 50 %.

Za 16 držav OECD in 10 držav partneric velja, da petnajstletniki in petnajstletnice, ki obiskujejo zasebne šole, dosegajo višje rezultate pri bralni pismenosti v PISI 2009 kot njihovi vrstniki in vrstnice, ki obiskujejo javne šole.

Petnajstletniki in petnajstletnice v zasebnih šolah v državah članicah OECD dosegajo povprečno 30 točk več pri bralni pismenosti v PISI 2009 kot njihovi vrstniki in vrstnice v javnih šolah. Več kot tri četrtine te razlike 30-ih točk lahko pripišemo dejstvu, da zasebne šole obiskujejo petnajstletniki in petnajstletnice iz ugodnejših ekonomskih, socialnih in kulturnih okolij.

Zasebne šole (in javne šole, na katerih so večinoma vpisani petnajstletniki in petnajstletnice iz ugodnejšega ekonomskega, socialnega in kulturnega okolja) predvsem koristijo posameznikom in posameznicam, ki jih obiskujejo. **Rezultati pa nikakor ne kažejo na to, da bi obiskovanje privatnih šol vplivalo na boljše dosežke šolskega sistema kot celote.**

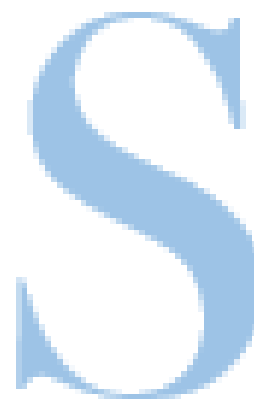
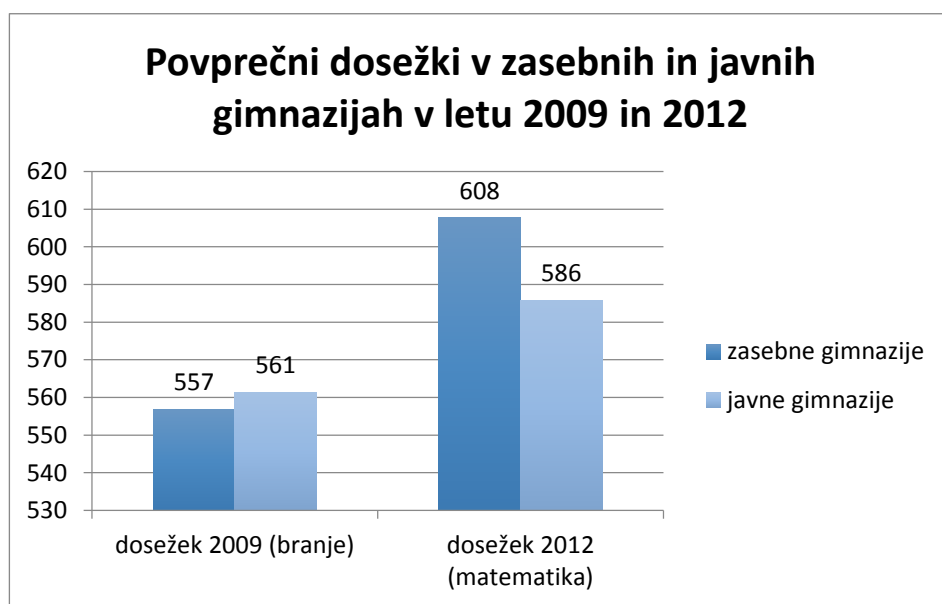
V državah, ki večajo delež javnih sredstev za financiranje zasebnih šol, je petnajstletnikom in petnajstletnicam vpis na zasebne šole lažje dostopen ne glede na njihovo ekonomsko, socialno in kulturno ozadje.

Slovenski prostor

Države članice OECD in njene partnerice se glede na delež zasebnih med vsemi šolami med seboj precej razlikujejo. V Sloveniji so zasebne srednje šole le splošne in klasične gimnazije, kar pomeni, da smo v nadaljnjo analizo vključili le dijake in dijakinje iz gimnazij.

V zajemu podatkov leta 2009 je zasebne splošne gimnazije obiskovalo 7 % vseh slovenskih petnajstletnikov in petnajstletnic vključenih v raziskavo, v zajemu podatkov leta 2012 pa se je ta odstotek dvignil na 11 %.

Rezultati raziskave PISA iz let 2009 in 2012, kažejo, da v dosežkih bralne in matematične pismenosti gimnazijcev in gimnazijk, ki obiskujejo javne šole, in tistih, ki obiskujejo zasebne šole, **ni pomembne razlike.**

Iz tega lahko razumemo, da **obiskovanje zasebne ali javne splošne gimnazije ni odločilni dejavnik za dosežke.**

V analizi smo poskušali ugotoviti, kako ekonomsko, kulturno in socialno okolje ter tip gimnazije (javna/zasebna), ki ga obiskujejo dijaki in dijakinje, napovedujeta njihove dosežke:

PISA 2009	PISA 2012
<p>Gimnazijci in gimnazijke, ki prihajajo iz ugodnejšega ekonomskega, kulturnega in socialnega okolja, imajo v povprečju za 11 točk višji dosežek pri bralni pismenosti kot gimnazijci in gimnazijke, ki prihajajo iz manj ugodnega ekonomskega, kulturnega in socialnega okolja.</p> <p>Obiskovanje javne oziroma zasebne splošne gimnazije ni pomemben napovednik dosežka bralne pismenosti.</p>	<p>Gimnazijci in gimnazijke, ki prihajajo iz ugodnejšega ekonomskega, kulturnega in socialnega okolja, imajo za 12 točk višji dosežek pri matematični pismenosti kot gimnazijci in gimnazijke, ki prihajajo iz manj ugodnega ekonomskega, kulturnega in socialnega okolja.</p> <p>Dijaki in dijakinje, ki obiskujejo zasebne gimnazije, imajo za manj kot 1 točko (0,8 točke) višji dosežek pri matematični pismenosti kot gimnazijci in gimnazijke, ki obiskujejo javne gimnazije. Ta razlika je sicer statistično pomembna, vendar vsebinsko zelo majhna.</p>

Ekonomsko, socialni in kulturni status slovenskih gimnazijcev in gimnazijk je odločilnejši napovednik njihovih dosežkov od tega, ali obiskujejo javno ali zasebno splošno gimnazijo.

[Angleška in francoska splošna verzija PISA in focus 7](#)

[Angleška in francoska splošna verzija PISA in focus 20](#)

pisa@pei.si